

Kansanedustajan eläkeopas

Sisällysluettelo

Oppaasta	3
1 Yleistä kansanedustajien eläkkeistä.....	4
2 Kansanedustajien eläketurvassa tapahtuneista muutoksista vuoden 2005 jälkeen.....	4
3 Karttuminen ja enimmäismäärä	5
4 Eläkkeen perusteena oleva palkkio.....	6
4.1 Eläkkeen perusteena olevan palkkion laskenta poikkeussäännöllä.....	6
5 Edustajaeläkkeen yhteensovitus	7
5.1 Yhteensovituksen periaatteita	7
6 Sopeutumisraha	8
6.1 Oikeus ja määrä.....	8
6.2 Tulojen vaikutus.....	9
6.2.1 Ansiovalvonta	9
6.3 Etuuskarttuma	10
6.4 Työttömyyspäiväraha ja muut etuudet.....	11
6.5 Julkisuus	11
7 Vanhuuseläke sopeutumisrahan jälkeen.....	11
7.1 Vanhuuseläke ei aina ole sopeutumisrahan suuruinen	11
8 Mepit	12
9 Uudelleenvalinta	12
9.1 Vanhuuseläke uudelleenalinnan jälkeen	13
9.2 Sopeutumisraha uudelleenalinnan jälkeen.....	13
10 Työkyvyttömyys	13
10.1 Sopeutumisraha on sairauspäivärahan estävä etuus	14
11 Perhe-eläke.....	14
11.1 Edellytykset ja perhe-eläkkeen määrä.....	14
11.2 Leskeneläkkeen vähentäminen.....	15
11.3 Sopeutumisraha ja perhe-eläke.....	15
12 Etuuden hakeminen, maksaminen ja muutoksenhaku.....	15
12.1 Hakeminen	15
12.2 Maksaminen ja verotus	16
12.3 Muutoksenhaku.....	17
Esimerkit.....	18

Oppaasta

Kansanedustajan eläkeopas on tarkoitettu selventämään nykyisille ja tuleville kansanedustajille heidän eläketurvaansa. Oppaassa pyritään antamaan yleiskuva edustajaeläkkeen määräytymisestä, oikeudesta eläkkeeseen ja sopeutumisrahaan sekä näiden hakemisesta ja maksamisesta.

Oppaan lähtökohta on 1.4.2019 voimaan tullut edustajalaki. Lain huomattavin muutos entisten edustajien etuusturvaan oli vuodesta 1983 voimassa olleen sopeutumiseläkejärjestelmän lakkauttaminen. Varsinaisiin eläke-etuuksiin tehtiin joitain muutoksia, mutta kansanedustajan eläkkeen laskenta ei peruseriaatteeltaan tuolloin muuttunut.

Oppaassa ei perehdytä aiempiin lakiversioihin ja näiden mukaiseen eläkkeen laskentaan. Edustajaeläkkeistä on olemassa eduskunnan kanslian julkaisemat kolme eri ajankohdan tilanteen mukaista laskentaopasta – vuosilta 1996, 2003 ja 2005. Näissä on perusteellisesti ja havainnollisesti selvitetty kulloinkin voimassa ollutta edustajalakia ja sen mukaista eläkkeen laskentaa.

Kansanedustajan eläkeoppaan ovat kirjoittaneet Kevan erityisasiantuntijat Lauri Kitunen ja Katriina Valve loppuvuoden 2019 ja alkuvuoden 2020 aikana. Eläkeasiantuntijat Lea Kaunisto, Liisa Korpiaho ja Taina Turpeinen sekä lakimies Jorma Kurula ovat kommentaareillaan avustaneet työssä. Opasta päivitetään tarpeen mukaan.

1 Yleistä kansanedustajien eläkkeistä

Kansanedustajien ja ministereiden eläketurva perustuu kansanedustajan eläkkeestä ja sopeutumisrahasta annettuun lakiin (329/67). Tässä oppaassa edellä mainittuun lakiin viitataan termillä edustajalaki. Laki tuli alun perin voimaan 1.1.1967. Kansanedustajan ja valtioneuvoston jäsenen tehtävistä muodostuu yksi edustajalakiin perustuva eläke. Vanha ministerieläkelaki valtioneuvoston jäsenten erillisestä eläkeoikeudesta kumottiin vuoden 2005 alusta alkaen. Tässä oppaassa käytetään termiä kansanedustaja, joka pitää sisällään kansanedustajat ja valtioneuvoston jäsenet.

Kansanedustajien eläkkeet myöntää ja maksaa Keva.

Vanhuuseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että kansanedustaja on täyttänyt 65 vuotta ja että edustajantoimi on päättynyt.

Edustajalaki turvaa edustajauransa päättäneille toimeentulon vanhuuden ja työkyvyttömyyden varalle. Sopeutumisraha turvaa toimeentuloa edustajakauden päättymisen jälkeisen työttömyyden varalta. Entisen kansanedustajan kuoleman jälkeen leskellä ja alaikäisillä lapsilla on oikeus perhe-eläkkeeseen lain kansanedustajan perhe-eläkkeestä mukaisesti.

Edustajaeläkkeet maksetaan valtion eläkkeiden tapaan suoraan valtion varoista. Ne rahoitetaan valtion talousarvioon vuosittain otettavasta määrärahasta. Edustajat maksavat samaa työntekijän työeläkemaksua kuin mitä muustakin lakisääteisestä palkkatyöstä peritään. Eduskunta ja valtioneuvosto työnantajina eivät maksa työnantajan työeläkemaksua kansanedustajien ja valtioneuvoston jäsenten osalta.

2 Kansanedustajien eläketurvassa tapahtuneista muutoksista vuoden 2005 jälkeen

Kansanedustajien eläketurvassa muutokset ovat seuranneet muussa työeläketurvassa tapahtuneita muutoksia – edustajaeläkkeiden muusta työeläketurvasta eroavasta laskentatavasta ja korkeammasta karttumisprosentista joutuksen usein kuitenkin jälkikäteen ja soveltuvien osin. Edustajaeläkkeitä ei muun työeläketurvalla lasketa vuosiperusteisesti vaan palveluskohtaisesti. Edustajaeläkkeiden rajaamisesta ja yhteensovituksesta ei myöskään ole voitu luopua muun työeläketurvalla tapaan, koska ilman muita perustavanlaatuisia muutoksia edustajien eläkkeet muodostuisivat muun työeläkejärjestelmän tavoitetasoa huomattavasti suuremmiksi.

Edustajien eläkejärjestelmän kehityksessä viimeisten 15 vuoden ajalta näkyy kuitenkin selkeästi samat kehitystä ajavat tekijät kuin muussakin työeläkejärjestelmässä: yleinen eliniän nousu, työurien pidentämistavoitteet sekä työelämän ja työsuhteiden pirstaloituminen ja epävarmuus. Edustajaeläkkeiden osalta tämä tarkoittaa, että enää ei esimerkiksi oleteta edustajan parhaiden palkkavuosien sijoittuvan automaattisesti uran loppuun; nyky maailmassa edustajauria voi olla hyvin erilaisia.

Aiemmin hyvin nuorekin henkilön ”eläkeputken” mahdollistanut sopeutumis-eläke lakkautettiin ja edustajien työttömyyden turvaa on tuotu lähemmäs palkansaajien ansiosidonnaista työttömyysturvajärjestelmää, ottaen huomioon myös lyhyen edustajauran tehneet henkilöt. Kansanedustajan eläkeikä on 65

vuotta, vaikka yleisessä työeläkejärjestelmässä eläkeikä on samaan aikaan ollut kaksikin vuotta alhaisempi. Toki yleinen eläkeikä on tällä hetkellä nousemassa myös työeläkejärjestelmässä.

Tärkeimpiä muutoksia	
1.1.2005	Kansanedustajan eläkelain 1.1.2005 voimaan tulleet muutokset koskivat edustajaeläkkeen laskemista. Ennen vuotta 2005 edustajan palvelusuran eläke perustui viimeiseen maksettuun edustajanpalkkioon. Uudistus toi 15 viimeisen palkkiovuoden mallin, jota sovelletaan edelleen. Vanha ministerieläkelaki kumottiin ja valtioneuvoston jäsenten ja meppien eläketurva liitettiin osaksi yhtä kansanedustajan eläkettä. Raskas yhteensovitus, joka saattoi vähentää edustajaeläkkeen nolaksi, korvattiin nykyisellä mallilla, jossa osa ylitteestä vähennetään ja minimimääräinen suojaosa turvataan kaikissa tilanteissa.
1.5.2009	Vuonna 2009 mepit siirtyivät pois kansallisesta lainsäädännöstä.
1.3.2011	Vuonna 2011 tehtiin ensimmäiset siirrot kohti sopeutumiseläkkeen poistamista. Vuonna 2011 ensi kertaa valitut edustajat eivät enää päässeet ko. järjestelmän piiriin, vaan heille luotiin uusi järjestelmä, määräaikainen sopeutumisraha. Myös lain nimi muutettiin siksi, mikä se on tällä hetkellä: Laki kansanedustajien eläkkeestä ja sopeutumisrahasta.
1.4.2019	Vuonna 2019 lakkautettiin sopeutumiseläkejärjestelmä kokonaan. Sopeutumisrahaan tehtiin muutoksia, joiden tuloksena sopeutumisraha nykyisessä muodossaan vastaa entistä paremmin yleistä ansiosidonnaista työttömyysturvaa. Sopeutumiseläkejärjestelmän lakkautuksen yhteydessä entisten edustajien sosiaaliturvaa kehitettiin muun muassa nostamalla sopeutumisrahan minimitasoa ja aikaistamalla etuuden piiriin pääsemistä kolmen vuoden palvelusvaatimuksesta yhteen vuoteen. Edustajaeläkkeen perustepalkkion laskentaan tehtiin muutoksia, joilla turvataan pitkän edustajauran tehneiden henkilöiden eläketurvan taso myös tilanteissa, joissa he jatkavat toimessa parhaiden palkkiovuosien (esimerkiksi ministerivuosien) jälkeen. Näin mahdollistetaan työuran pidentäminen ilman huomattavaa huononnusta eläketurvaan.

3 Karttuminen ja enimmäismäärä

Edustajaeläke karttuu 1/3 % jokaista edustajana toimittua täyttä kuukautta kohden, eli 4 % vuodessa. Edustajaeläkkeen karttumisella ei ole yläikärajaa.

Eläkeajaksi edustajaeläkkeissä luetaan edustajanvaalien toimittamiskuukauden ensimmäisen päivän ja lähinnä seuraavien vaalien toimittamiskuukauden ensimmäisen päivän välinen aika. Kesken vaalikauden alkanut tai päättynyt edustajantoimi lasketaan eläkeajaksi ko. päivien mukaisesti. Edustajaeläke lasketaan täysinä kuukausina.

Johtuen edustajaeläkkeiden muita työeläkkeitä huomattavasti suuremmasta vuosikarttumasta niissä on säilytetty myös säännökset eläkkeen rajaamisesta enimmäismäärään.

Edustajaeläkkeen enimmäismäärä on 60 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkkiosta. Enimmäismäärä saavutetaan 15 vuoden, eli käytännössä neljän edustajana toimitun kauden jälkeen. Tällöin voidaan puhua ns. täydestä edustajaeläkkeestä.

Elinaikakerrointa sovelletaan samoin kuin lakisääteisissä työeläkkeissä.

4 Eläkkeen perusteena oleva palkkio

Eläkkeen perusteena oleva palkkio on enintään 15 viimeisen kansanedustajana toimitun täyden kalenterivuoden aikana maksettujen palkkioiden keskiarvo. Koska huomioon otetaan vain ne vuodet, jolloin henkilö on toiminut kansanedustajana, voi tarkastelujakso venyä 15 kalenterivuotta pidemmällekin työhistoriassa tilanteessa, jossa henkilö on ollut välillä pois edustajantöimistä ja palannut siihen myöhemmin. Jos edustajantöimi ei ole jatkunut yhtään täyttä kalenterivuotta, eläkkeen perusteena oleva palkkio lasketaan sen aikana jatkuneiden täysien kalenterikuukausien aikana maksetuista palkkiosta.¹

Esimerkki eläkkeen laskennasta	
Edustajan syntymävuosi: 1954	<p>Kunkin vuoden palkkiosta vähennetään ensin määrä, joka vastaa sanotulle vuodelle vahvistettua työntekijän työeläkevakuutusmaksuprosenttia. Kunkin vuoden palkkio tarkistetaan eläkkeen alkamisvuoden tasoon ennen kuin niistä lasketaan keskiukuukausiansio.</p> <p>Eläkkeen perusteena olevasta palkkiosta lasketaan myös edustajaeläkkeen enimmäismäärä sekä yhteensovitusraja.</p> <p>Kansanedustajien eläkkeen laskennasta ennen palkkauudistusta 1.9.2000 kerrotaan tarkemmin eduskunnan kanslian julkaisussa 1/2005 "Eläketurva kansanedustajan, valtioneuvoston jäsenen ja suomesta Euroopan parlamenttiin valitun edustajan tehtävien perusteella 2005 alkaen".</p>
Edustaja-aika: 20.4.2011-17.4.2019	
• 96 kuukautta / 8 vuotta	
Peruste: 6 800 euroa	
Karttuma: 4 % / vuosi	
Ikäluokan elinaikakerroin: 0,968	
Eläkkeen määrä: $8 \times 6\,800 \times 0,04 \times 0,968 = 2\,106,37$ euroa	

4.1 Eläkkeen perusteena olevan palkkion laskenta poikkeussäännöllä

Eläkkeen peruste voidaan laskea 15 ensimmäisen kansanedustajana toimitun täyden kalenterivuoden palkkioiden perusteella, jos peruste on näin suurempi, kuin mitä se olisi 15 viimeisen vuoden perusteella. Poikkeuslaskentaa voidaan soveltaa eläkkeen hakijan hakemuksesta 1.4.2019 jälkeisissä eläketapahtumissa.

Poikkeuslaskennassa voidaan ottaa huomioon myös ennen vuotta 2001 saadut palkkiot (voimaantulosäännös 425/2019). Koska vuotta 2001 edeltäviä palkkiota ei ole rekisterissä, sovelletaan ko. aikaan edustaja- ja ministeripalkkioiden laskentaa soveltuvien osin sellaisena, kuin se oli ennen vuotta 2005. Palkkio on tällöin laskentahetkellä (eläketapahtuma) voimassa oleva istuvan kansanedustajan palkkio.²

¹ Esimerkit 1-3, s. 18.

² Esimerkit 4-5, s. 19.

5 Edustajaeläkkeen yhteensovitus

Edellä mainittu edustajaeläkkeen rajausta enimmäismäärään varmistaa, että edustajaeläkkeissä toteutuu sama ansaintaperiaate kuin muuallakin lakisääteissä työeläkejärjestelmässä: eläke on suhteellinen osuus henkilön työuran aikaisesta palkasta, ja sen tavoitteena on totutun kulutustason kohtuullinen turvaaminen.

Edustajaeläkkeen yhteensovitus puolestaan suhteuttaa edustajaeläkkeen vastaamaan edustajauran osuutta henkilön muusta työurasta. Pitkään työelämässä toimineen entisen edustajan karttunut edustajaeläke yleensä pienenee muiden eläkkeiden yhteensovituksen vaikutuksesta.

5.1 Yhteensovituksen periaatteita

Yhteensovitus koskee vain edustajaeläkettä. Kansanedustajien eläkkeissä sovelletaan yhteensovitusta myös vuoden 2004 jälkeen karttuvan eläkkeen osalta, toisin kuin työeläkkeissä. Edustajaeläkkeeseen yhteensovitetaan kaikki myönnettyt lakisääteiset työeläkkeet, myös eläkkeellä ollessa tehty työ ilman ikärajaa.

Yhteensovitus ei vaikuta muun karttuneen työeläkkeen määrään. Maksussa oleva edustajaeläke ei vaikuta työeläkkeiden karttumisprosentteihin.

Edustajaeläkkeen yhteensovitusraja on 60 % yhteensovitusperusteesta. Yhteensovitusperuste on sama kuin edustajaeläkkeen rajauksessakin käytettävä eläkkeen perusteena oleva palkkio, lähtökohtaisesti edustajauran viimeisten 15 täyden edustajana toimitun kalenterivuoden palkkioista laskettu keskiarvo.

Miksi 62,5 %?

Ylitteen vähennysosuus perustuu suhdeluukuun, jossa täyteen edustajaeläkkeeseen tarvittavan 15 vuoden edustajauran lisäksi edustajalla on 40 vuoden pituisella urallaan noin 25 vuotta aikaa ansaita muuta työeläketurvaa, joko ennen, jälkeen tai samanaikaisesti edustajatoimen kanssa.

25 vuotta on 62,5 prosenttia 40 vuodesta. Vähennettävä yliteosa on se osuus kokonaisylitteestä, jonka voidaan katsoa tulevan muusta työeläketurvasta maksuun.

Yhteensovituksessa edustajan edustajaeläke ja maksettava muu työeläke lasketaan yhteen. Ennen yhteensovitusta edustajaeläke on rajattu enimmäismäärään (60%), jos kyseessä on pitkä edustajaura. Jos eläkkeiden yhteenlaskettu määrä ylittää edustajaeläkkeen yhteensovitusrajan, syntyy ylitettä. Ylitteen määrästä 62,5 % vähennetään edustajaeläkkeestä.³

Edustajaeläkkeiden suojana yhteensovituksessa on kuitenkin takuuosa. Takuuosan tarkoitus on taata merkittävämmän muuta työeläkkeitä ansainneelle entiselle edustajalle aina vähintään puolet karttuneesta edustajaeläkkeestä. Jos edustajaeläkettä on karttunut yli 60 % enimmäismäärän, on takuuosa puolet tästä, eli 30 % edustajaeläkkeen perusteesta.⁴ Takuuosa otettiin edustajalakiin

vuoden 2005 alusta. Ennen vuotta 2005 yhteensovitus saattoi joissain tilanteissa vähentää edustajaeläkkeen jopa nolnaan.

Työntekijän eläkelaiissa määritellyt eläkkeestä vähennettävät ensisijaiset etuudet (kuten esimerkiksi työtaturmiin ja liikennevahinkoihin perustuvat ansionmenetykskorvaukset) vähennetään kokonaan edustajaeläkkeestä siltä osin kuin niitä ei ole voitu vähentää työeläkkeistä.

³ Esimerkit 6, 8 ja 9, s. 20-21.

⁴ Esimerkit 7 ja 10, s. 20-21.

6 Sopeutumisraha

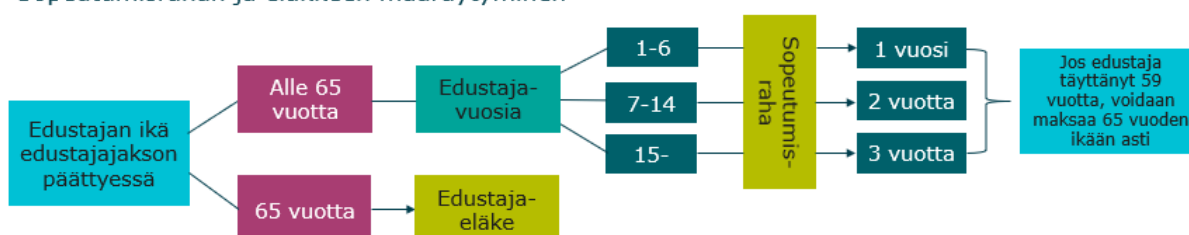
Eduskunnasta pois jäänyt alle 65-vuotias kansanedustaja voi hakea sopeutumisrahaa hakeutuessaan takaisin työmarkkinoille.

6.1 Oikeus ja määrä

Oikeus sopeutumisrahaan syntyy yhden täyden edustajavuoden perusteella. Sopeutumisrahaa maksetaan enintään

- vuosi, mikäli edustajantoimi on kestänyt vähintään yhden vuoden;
- kaksi vuotta, mikäli edustajantoimi on kestänyt vähintään seitsemän vuotta;
- kolme vuotta, mikäli edustajantoimi on kestänyt vähintään 15 vuotta.

Sopeutumisrahan ja eläkkeen määräytyminen

Sopeutumisrahakauden (1-3 vuotta) laskeminen alkaa sopeutumisrahan myöntämisestä. Jos edustaja on sopeutumisrahan päättyessä täyttänyt 59 vuotta, voidaan sopeutumisrahaa maksaa 65 vuoden ikään asti. Maksussa oleva sopeutumisraha muuttuu vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Vanhuuseläkkeestä annetaan uusi päätös, jos etuuden määrä muuttuu.

Esimerkki sopeutumisrahan laskennasta, myöntö 18.4.2019 alkaen

Edustajan syntymävuosi: 1970

Edustaja-aika: 22.4.2015-17.4.2019

- Sopeutumisraha lasketaan yhdeksän vuoden mukaan
- Myöntö ajalle 18.4.2019-30.4.2020

Peruste: 6 200 euroa

Karttuma: 4 % / vuosi

Elinaikakerroin: myöntövuodelle vahvistettu elinaikakerroin 0,95722

Sopeutumisrahan määrä: $9 \times 6\,200 \times 0,04 \times 0,95722 = 2\,136,52$ euroa

Sopeutumisraha lasketaan kuten edustajan vanhuuseläke. Sen karttuma on kuitenkin vähintään, mitä karttuu yhdeksän vuoden edustajatoimesta, vaikka vuosia olisi todellisuudessa vähemmän.

Eduskunnan kansliatoimikunta voi hakemuksesta myöntää ylimääräisen sopeutumisrahan enintään 12 kuukaudeksi, jos siihen on terveydellisiä, taloudellisia, sosiaalisia tai muita erityisiä syitä.

Sopeutumisrahan maksamisen voi keskeyttää. Oikeus sopeutumisrahaan säilyy tällöinkin myönnön määrään asti. Hakemisesta kerrotaan tarkemmin luvussa "Etuuden hakeminen, maksaminen ja muutoksenhaku".

6.2 Tulojen vaikutus

Edustajan sopeutumisrahan aikaiset tulot voivat vaikuttaa maksettavaan sopeutumisrahan määrään. Tuloina huomioidaan uutta eläkettä kerryttävät ansiotulot, YEL- ja MyEL-työtulot sekä tuloverolaissa tarkoitetut verotettavat pääomatulot.

Ansiotuloina huomioidaan ne tulot, joista maksetaan eläkevakuutusmaksut. Pääomatuloina huomioidaan esimerkiksi osinkotulo, vuokratulo, voitto-osuus, henkivakuutuksen tuotto, metsätalouden pääomatulo, maa-aineksista saadut tulot ja luovutusvoitto. Pääomatulojen huomioimisessa ja tulkinnoissa Keva konsultoi tarvittaessa Verohallintoa.

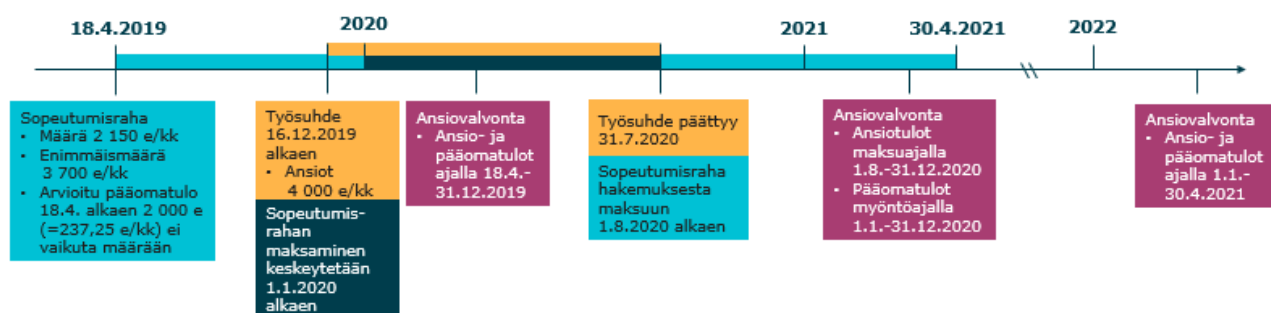
Tulot vaikuttavat sopeutumisrahan määrään, jos sopeutumisraha yhdessä keskikuukausitulojen kanssa ylittää sopeutumisrahan enimmäismäärän. Sopeutumisraha pienenee enimmäismäärän ylittävän osuuden verran. Enimmäismäärä on 60 prosenttia sopeutumisrahan perusteena olevasta palkkiosta.⁵

Ansiotulojen vaikutusta sopeutumisrahan määrään ei tarkisteta niiltä kuukausilta, jolloin sopeutumisrahan maksaminen on keskeytettynä. Pääomatulot huomioidaan koko kalenterivuodelta. Vaalivuosina tulojen tarkastelu-aika on sopeutumisrahan myöntöaika.

Edustaja on sopeutumisrahaa hakiessaan velvollinen ilmoittamaan Kevalle tulojensa määrän. Sopeutumisrahan myöntämisen jälkeen alkavasta työsuhteesta sekä muutoksista tuloissa tulee ilmoittaa Kevalle mahdollisimman pian sopeutumisrahan tarkistusta tai maksamisen keskeytystä varten.

Kuten edustajan vanhuuseläke, myös sopeutumisraha yhteensovitetaan mak- sussa olevien lakisääteisten työeläkkeiden kanssa. Mahdollisten tulojen vaikutus huomioidaan yhteensovituksen jälkeen.⁶ Tulot eivät vaikuta enää edustajan vanhuuseläkkeeseen.

Esimerkki sopeutumisrahan maksamisesta: myöntö ajalle 18.4.2019-30.4.2021

6.2.1 Ansiovalvonta

Keva voi tarkistaa sopeutumisrahan määrän taannehtivasti, jos tulot ovat ilmoitettua suuremmat. Ansiovalvonta tehdään sopeutumisrahan maksuvuotta seuraavana vuonna, kun tulot ovat Kevan tiedossa. Keva saa ansiotulotiedot

⁵ Esimerkki 11, s. 22.

⁶ Esimerkki 12, s. 22.

tulorekisteriin tehdyistä ilmoituksista. Pääomatulotiedot Keva saa vuosittain Verohallinnolta.

Kevalla on oikeus periä liikaa maksettu sopeutumisraha takaisin. Edustajan on hyvä arvioida sopeutumisrahaa hakiessa tulot mahdollisimman tarkasti, sillä vähennettyä sopeutumisrahaa ei voida palauttaa, jos todelliset tulot ovat ilmoitettuja pienemmät.

Mitkä tulot huomioidaan sopeutumisrahassa, esimerkkejä	
Luottamustehtävän palkkiot	<ul style="list-style-type: none"> Kunnallisille luottamushenkilöille maksetut ansionmenetykskorvaukset ja määräajalta maksetut erilliset palkkiot huomioidaan. Kokouspalkkioita ei huomioida. Yksityisen puolen palkkioita ei huomioida, ellei tehtävää hoitavalla ole samanaikaisesti työsuhde yritykseen tai vapaaehtoinen työeläkevakuutus.
Kilometrikorvaukset ja päivärahat	Kilometrikorvauksia ja päivärahoja ei huomioida siltä osin kuin ne ovat verovapaita, eli kun ne perustuvat joko todellisiin kuluihin tai Verohallinnon vuosittaiseen päätökseen päivärahoista ja kilometrikorvauksista.
Luentopalkkiot	<ul style="list-style-type: none"> Huomioidaan, jos kyseessä on työsuhde, tai palkkio on yrittäjätuloa. Julkisella alalla myös toimeksianto- tai konsulttisopimuksen perusteella maksettu palkkio huomioidaan.
Lisäeläkevakuutus	Ei huomioida. Vain lakisääteinen työeläke huomioidaan yhteensovituksessa.
Osingon irtoamis- vai maksupäivä	Osinkotulot huomioidaan osingon maksupäivän mukaan.
Luovutustappioiden hyödyntäminen ja metsävähennys	Sopeutumisrahansaaja arvioi vähennysten vaikutukset.
Verovapaat tulot	Lähtökohtaisesti tuloverolain verovapaat tulot eivät vaikuta sopeutumisrahaan. Huom. esim. oman asunnon luovutusvoitto. (Tuloverolain 48 § verovapaat luovutusvoitot.)
Korkotulo	Ei lähtökohtaisesti huomioida.
Perintö, testamentti	Perintöveron alaisia, joten ei huomioida, ellei saatua varallisuutta myydä.

6.3 Etuuskarttuma

Sopeutumisrahan maksuajalta karttuu eläkettä palkattomien etuuskarttumaan. Eläkettä laskettaessa huomioidaan 75 prosenttia sopeutumisrahan perusteena olevasta palkkiosta. Karttumisprosentti on 1,5 prosenttia kalenterivuotta kohden. Jos sopeutumisrahaan on tehty tulovähennys, eläkettä laskettaessa otetaan huomioon se osuus perusteena olevasta palkkiosta, joka vastaa maksetun sopeutumisrahan osuutta edustajalle myönnetystä täydestä sopeutumisrahasta.

Sopeutumisraha-ajalta karttuu eläkettä enintään kolme vuotta. Karttunut eläkkeenosa on osa edustajaeläkettä. Sopeutumisraha-ajalta ei kartu eläkettä, jos etuuden saajalla on maksussa lakisääteinen työeläke.

6.4 Työttömyyspäiväraha ja muut etuudet

Kansanedustaja voi säilyttää oikeuden saada ansio- tai peruspäivärahaa edustajakauden jälkeen aiemman palkkatyön tai yrittäjätoiminnan perusteella. Työttömyysturvalain (3 luku 4 §) mukaisesti sopeutumisrahaa ja työttömyysetuutta ei voi saada samanaikaisesti, joten kauden päätyttyä edustaja voi valita kumpaa hän hakee.

Työttömyyspäivärahaa haettaessa työssäoloehdon tarkastelujaksoa pidennetään ajalla, jona henkilö on ollut kansanedustajana tai ministerinä, kuitenkin enintään seitsemällä vuodella.

Oikeus muuhun sosiaalietuuteen sopeutumisrahan rinnalla tulee tarkistaa etuuden myöntävältä taholta.

6.5 Julkisuus

Sopeutumisrahoissa sovelletaan KHO:n päätöstä 19.10.2006/2746:

"Kansanedustajain sopeutumiseläkettä saavien henkilöiden nimet eivät sisältäneet viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentissa tarkoitettuja tietoja henkilön taloudellisesta asemasta, eivätkä siten olleet salassa pidettäviä. Sen sijaan maksetun eläkkeen määrää samoin kuin sen perusteena olevia tuloja koskevat tiedot sisälsivät mainitussa lainkohdassa tarkoitettuja tietoja ja olivat siten salassa pidettäviä."

7 Vanhuuseläke sopeutumisrahan jälkeen

Kansanedustajan sopeutumisraha ei ole eläke. Sopeutumisrahan jälkeinen vanhuuseläke lasketaan uudestaan. Maksussa oleva sopeutumisraha muuttuu vanhuuseläkkeeksi 65 vuoden täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Ennen 65 vuoden ikää päättyneen sopeutumisrahan jälkeen tulee vanhuuseläkettä hakea erikseen.

Vanhuuseläkkeen eläkkeen perusteena oleva palkkio ei muutu siitä, mikä se on ollut sopeutumisrahassa. Myös karttumisprosentit ovat samat molemmissa etuuksissa. Eläkkeeseen oikeuttava aika voi sitä vastoin olla eri vanhuuseläkkeessä kuin mitä se on ollut sopeutumisrahassa.

7.1 Vanhuuseläke ei aina ole sopeutumisrahan suuruinen

Edustajan vanhuuseläke 65 vuoden iässä voi olla aiemmin maksettua sopeutumisrahaa pienempi. Näin käy esimerkiksi silloin, kun sopeutumisraha on aikanaan laskettu yhdeksän vuoden minimisäännön mukaan ja todellinen edustaja-aika on tätä lyhyempi. Myös elinaikakerroin voi vaikuttaa vanhuuseläkkeessä enemmän kuin sopeutumisrahassa, erityisesti jos sopeutumisraha-ajasta on pitkä aika eläkeikään.

Ainoa poikkeus yllä olevaan ovat ne entiset kansanedustajat, jotka ennen lakimuutosta 1.4.2019 saivat sopeutumiseläkettä: heidän vanhuuseläkkeensä määrä on suojattu siten, että se ei voi olla pienempi, mitä vanha sopeutumiseläke olisi ollut eläköitymishetkellä.

Sopeutumisrahan jälkeen vanhuuseläke koostuu siis todellisen edustajapalveluajan perusteella lasketusta vanhuuseläkkeestä ja sopeutumisrahakaudelta (1-3 vuotta) karttuneesta etuuden perusteella lasketusta eläkeosasta. Kokonaiskarttuma rajataan ja yhteensovitetään muun mahdollisen maksussa olevan työeläkkeen kanssa. Lopuksi lasketaan elinaikakertoimen aiheuttama vähennys.⁷

8 Mepit

Nykyisin euroedustajien eläke tulee EU:sta.

Suomesta Euroopan parlamenttiin valitut edustajat ovat ennen vuotta 2009 kuuluneet kansanedustajien ja ministerien kanssa saman eläkelain piiriin. Lakimuutoksesta 1.5.2009 alkaen edustajalaissa kansanedustajalla on tarkoitettu vain kansanedustajaa ja valtioneuvoston jäsentä.

Euroopan parlamentin eläkkeistä

Eläkkeen laskennasta, määrästä ja hakemisesta 14.7.2009 alkaneelta meppijaksolta (ja sen jälkeisiltä jaksoilta) tulee tarvittaessa tiedustella suoraan Euroopan parlamentista.

Meppien eläkkeisiin liittyviä asioita hoitaa Members' Salaries and Social Entitlements -yksikkö: dgfins-meppensions@europarl.europa.eu

Vuoden 2019 jälkeen Euroopan parlamentista pudonnut ei enää voi saada kansallisen järjestelmän sopeutumisrahaa. Ennen vuotta 2009 palveltu meppiaika voi olla mukana myönnetyssä sopeutumisrahassakin, mutta sopeutumisrahan myöntämistä edeltävän palvelun tulee olla Suomen eduskunnan palvelua.

Sopeutumisrahaa ei makseta Euroopan parlamenttiin valitulle.

Suomalaisten EU-parlamentin jäsenten eläkkeen määräytyminen riippuu siitä, koska he ovat toimineet meppinä:

- Kaikki **vuoden 2009 jälkeen ensi kertaa EU-parlamenttiin valitut** saavat kokonaan erillisen ja kansallisesta lainsäädännöstä riippumattoman meppieläkkeen, joka maksetaan Euroopan parlamentin päätöksen mukaisesti ja rahoitetaan Euroopan unionin yleisestä talousarviosta.
- EU-parlamentissa **vain ennen vuotta 2009** olleet sen sijaan kuuluvat kansallisen lainsäädännön piiriin, heille meppieläke lasketaan kuten kansanedustajan eläke ja myönnetään sen osana.
- Jos henkilö on ollut **euroedustajana vuoden 2009 molemmin puolin**, hänelle myönnetään ja maksetaan meppieläke kahdesta eri järjestelmästä. Suomen kansanedustajien eläkejärjestelmään kuuluu se osa, joka on karttunut 13.7.2009 saakka olleelta edustaja-ajalta. 14.7.2009 jälkeen karttunut eläke tulee EU:sta. Kevan järjestelmissä näkyvät meppien tiedot vain 13.7.2009 saakka.

EU:n maksamaa eläkettä ei huomioida edustajaeläkkeen yhteensovituksessa.

9 Uudelleenvalinta

Edustajalakiin perustuvaa eläkettä tai etuutta ei makseta samanaikaisesti edustajanpalkkion kanssa. Jos edustajaeläkettä saava henkilö eläkkeen myöntämisen jälkeen valitaan uudelleen kansanedustajaksi, eläkkeen

⁷ Esimerkit 13 ja 14, s. 23-24.

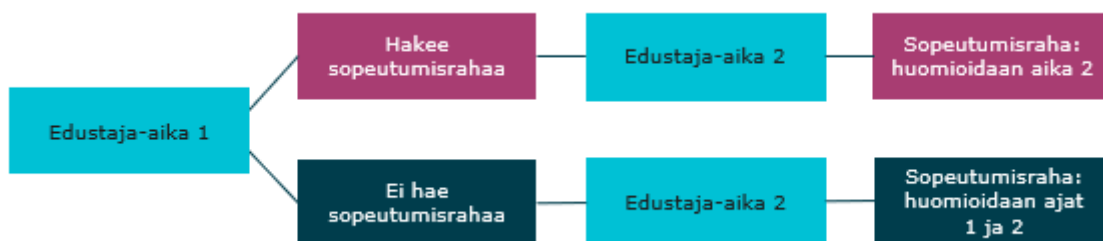
maksaminen keskeytetään. Tämä säännös on iästä riippumaton ja koskee kaikkia edustajaeläkkeen lajeja ja sopeutumisrahaa.

9.1 Vanhuuseläke uudelleevalinnan jälkeen

Edustajantoimen päätyttyä henkilöllä on oikeus saada vain yksi kansanedustajan eläke. Jos aiemmin edustajan vanhuuseläkettä saanut henkilö valitaan uudelleen eduskuntaan, hänen tätä seuraava vanhuuseläkkeensä lasketaan viimeisimmän eläketapahtuman mukaisen tilanteen mukaan uudelleen. Soveltamiskäytännön mukaisesti uusi eläke ei kuitenkaan voi olla pienempi kuin indeksikorotettu aiemmin maksussa ollut eläke.

9.2 Sopeutumisraha uudelleevalinnan jälkeen

Edustajan palatessa sopeutumisrahajakson jälkeen kansanedustajaksi lasketaan mahdollinen uusi sopeutumisraha uuden edustajakauden perusteella. Jos sopeutumisrahaa ei ole aiemmin myönnetty, lasketaan sopeutumisraha kaikkien edustajakausien perusteella.

10 Työkyvyttömyys

Työkyvyn alentuessa edustajaeläkkeiden työkyvyttömyyseläketilanteet voidaan jakaa kahteen: edustajantoimessa olevat edustajat ja entiset edustajat.

Edustajatoimen aikana työkyvyttömyyseläkkeen saamisen edellytyksenä on, että kansanedustaja on sairauden, vian tai vamman johdosta kykenemätön edustajatoimeen todennäköisesti vähintään vuoden ajaksi, työkyvyttömyyden alkamisesta kulunut aika mukaan luettuna.

Entisen edustajan tapauksessa edellytetään, että henkilö on edustajantoimen päätyttyä vähintään vuoden ajaksi kykenemätön virkaan tai työhön, jota ikä, ammattitaito ja muut seikat huomioon ottaen on pidettävä hänelle sopivana ja kohtuullisen toimeentulon turvaavana, tai että hänelle on myönnetty virkai- tai työsuhteeseen perustuva työeläkelain mukainen työkyvyttömyyseläke. Työeläkelait on mainittu työntekijän eläkelain 1 luvun 3 §:ssä.

Työkyvyttömyyseläkettä edustajalain perusteella voidaan maksaa aikaisintaan siitä ajankohdasta, jolloin oikeus palkkion saamiseen edustajatoimesta päättyy.

Edustajan työkyvyttömyyseläkkeeseen luetaan mukaan ns. tulevan ajan eläkkeenosa (aika eläketapahtumavuoden alusta 63 vuoden iän täyttämiseen) niissä tapauksissa, joissa hakijalla on edustajatoimesta maksettuja palkki- oita työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden viiden kalenterivuoden

aikana. Edustaja-työkyvyttömyyseläkkeen tulevan ajan ansiona on edustajan eläkkeen perusteena oleva palkkio.

Elinaikakerrointa sovelletaan samoin kuin lakisääteisissä työeläkkeissä. Myös nuorena työkyvyttömäksi tulleen henkilön eläkkeen tasoa korjaava kertakorotus koskee edustajia samalla tavalla kuin työeläkeläeissa säädetään.

Edustajan työkyvyttömyyseläke muuttuu vanhuuseläkkeeksi 63 vuoden iässä.

10.1 Sopeutumisraha on sairauspäivärahan estävä etuus

Sairausvakuutuslain mukaan sairauspäivärahaan ei ole oikeutta vakuutetulla, joka saa kansanedustajan sopeutumisrahaa. Sopeutumisraha on siis sairauspäivärahan estävä etuus. Sairauspäivärahan määrästä voi tiedustella Kelasta.

11 Perhe-eläke

Kansanedustajan kuoleman jälkeen on leskellä ja alaikäisillä lapsilla oikeus perhe-eläkkeeseen kansanedustajan perhe-eläkkeestä annetun lain (107/1990) mukaan. Kyseessä ei ole työeläkelaki. Perhe-eläkeoikeus kansanedustajana toimineen jälkeen noudattaa soveltuvin osin samoja säännöksiä kuin valtion palveluksessa olleen työntekijän osalta säädetään julkisten alojen eläkeläissa.

Perhe-eläkkeen suorittamisen edellytyksenä on, että edunjättäjä joko sai kansanedustajan eläkettä tai hänellä oli siihen oikeus kuollessaan. Edustajantoi-
meen huomioidaan ministerinä palveltu aika ja meppiaika ennen vuotta 2009.

11.1 Edellytykset ja perhe-eläkkeen määrä

Lesken eläkeoikeus määräytyy samoin kuin julkisten alojen eläkelain (JuEL) 65 §:ssä on säädetty.

Pääsääntö leskeneläkeoikeudelle on, että

- avioliitto edunjättäjän kanssa oli solmittu ennen edunjättäjän 65 ikävuo-
den täyttämistä ja
- puolisoilla on tai on ollut yhteinen lapsi.

Jos yhteistä lasta ei ole, leskellä on oikeus leskeneläkkeeseen myös siinä ta-
pauksessa, että

- avioliitto on solmittu ennen kuin leski oli täyttänyt 50 vuotta ja edunjättäjä
65 vuotta,
- avioliitto oli jatkunut vähintään viisi vuotta ja
- leski on edunjättäjän kuollessa täyttänyt 50 vuotta tai sai edunjättäjän
kuollessa työeläkelain tai kansaneläkelain mukaista työkyvyttömyyselä-
kettä, joka oli jatkunut vähintään kolmen vuoden ajan.

Lapseneläkkeeseen on oikeus alle 18-vuotiaalla edunjättäjän lapsella ja les-
ken lapsella, joka asui edunjättäjän kuollessa tämän ja lesken kanssa sa-
massa taloudessa.

Perhe-eläke lasketaan osuutena edunjättäjän kansanedustajan eläkkeestä. Osuuksien määrä riippuu alaikäisten lasten lukumäärästä. Yksin leskelle

myönnettävä perhe-eläke on 6/12 edunjättäjän kansanedustajan eläkkeestä. Tarkemmat tiedot lesken ja lasten eläkkeiden määräytymisestä on säädetty JuEL:in pykälissä 69 ja 70.

11.2 Leskeneläkkeen vähentäminen

Kansanedustajan leskelle myönnettyä perhe-eläkettä koskevat soveltuvin osin samat säännöt leskeneläkkeen vähentämisestä kuin mitä valtion palveluksessa olleen työntekijän osalta säädetään. Leskeneläkkeen vähentämisen periaate on sopeuttaa myönnetty etuus lesken omiin tuloihin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että hyvin toimeentulevilla leskillä ei perhe-eläkettä yleensä jää maksettavaksi. Lapsen perhe-eläkkeen määrään vähennys ei vaikuta.

Leskeneläkkeen vähennyksen suorittamishetki riippuu siitä, saako hän omaa työeläkettä ja onko taloudessa alaikäisiä lapsia:

- Eläkkeellä olevalle leskelle vähennys tehdään perhe-eläkkeen alkamishetkestä.
- Jos leski ei ole eläkkeellä, vähennys tehdään kuuden kuukauden kuluttua leskeneläkkeen alkamisesta.
- Jos perhe-eläke on myönnetty myös alaikäisille lapsille, vähennys tehdään, kun nuorin heistä täyttää 18 vuotta.

Kansanedustajan perhe-eläke ei vaikuta lesken työeläkelakien mukaisen perhe-eläkkeen määräytymiseen, eikä sitä huomioida leskeneläkkeen suhteellisessa vähennyksessä, kun työeläkkeessä tehdään leskeneläkkeen vähennys.

Kun kansanedustajan jälkeen myönnettävässä perhe-eläkkeessä tehdään leskeneläkkeen vähennys, se lasketaan samoin kuin työeläkkeissä. Leskeneläkkeen vähentämisessä vain edustaja-perhe-eläkkeeseen tehdään suhteellinen vähennys. Vähennettäväksi tulee se suhteellinen osuus, joka on yhtä suuri osa kokonaisvähennyksestä kuin mitä kansanedustajan jälkeen myönnettävä vähentämätön perhe-eläke on lesken kaikkien vähentämättömien perhe-eläkkeiden määrästä.

11.3 Sopeutumisraha ja perhe-eläke

Sopeutumisraha ei oikeuta perhe-eläkkeeseen. Jos edunjättäjä on kuollut sopeutumisrahakaudella, hänen jälkeensä myönnettävä perhe-eläke lasketaan samoin kuin sellaisen entisen edustajan jälkeen myönnettävä perhe-eläke, joka ei vielä saanut vanhuuseläkettä. Toisin sanoen perhe-eläkkeen peruste on edunjättäjän kuolinhetkellä laskettu työkyvyttömyyseläke edustajatoimen perusteella.

12 Etuuden hakeminen, maksaminen ja muutoksenhaku

Edustajaeläkkeen ja sopeutumisrahan hakemiseen, maksamiseen ja muutoksenhakuun liittyy samoja periaatteita kuin työeläkkeisiin.

12.1 Hakeminen

Eläke ja sopeutumisraha myönnetään hakemuksesta. Eläkettä haetaan eläkelajikohtaisella hakemuksella ja sopeutumisrahaa vanhuuseläkehakemus-

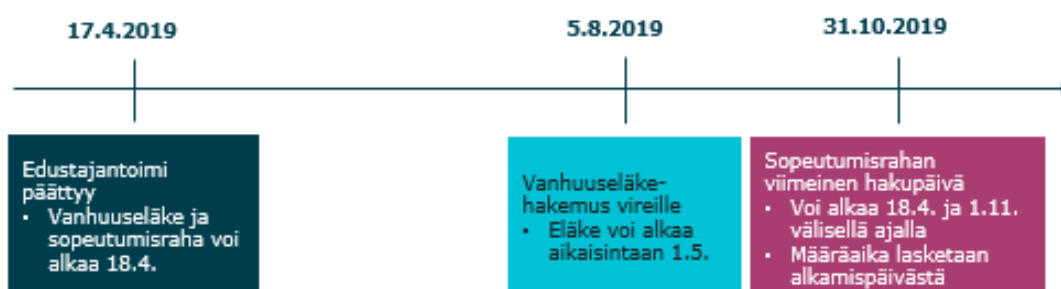
lomakkeella. Hakemuksen voi tehdä Kevan Omat eläketietosi –palvelussa (www.keva.fi/elaketietosi).

Kevan yhteystietoja	
Omat eläketietosi –palvelu: www.keva.fi/henkiloasiakkaalle/Omat-elaketietosi/	Vanhuuseläkkeen voi hakea alkamaan 65 vuoden eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta tai edustajantoimen päättymisestä, jos eläkeikä on täyttynyt. Vanhuuseläke voidaan myöntää kolme kuukautta takautuvasti hakemuksen jättämisestä.
Eläkeneuvonta: puh. 020 614 2837	
Postiosoite: Keva, 00087 KEVA	
Sähköposti: etunimi.sukunimi@keva.fi	

Ennen 65 vuoden ikää päättyneen sopeutumisrahan jälkeen tulee vanhuuseläkettä hakea erikseen. Samoin tulee toimia, jos sopeutumisrahan maksaminen on keskeytetty, kun täyttää 65 vuotta.

Sopeutumisraha voi vanhuuseläkkeen tavoin alkaa edustajan palkkion maksamisen päättymistä seuraavana päivänä. Muina kuukausina haettaessa alkamispäivä on kuukauden ensimmäinen päivä. Sopeutumisrahaa on haettava kuuden kuukauden kuluessa edustajantoimen päättymiskuukaudesta. Viimeinen mahdollinen alkamispäivä sopeutumisrahalle on kuuden kuukauden hakuaikaa seuraavan kuukauden ensimmäinen päivä. Sopeutumisraha voidaan myöntää kuusi kuukautta takautuvasti, kuitenkin aikaisintaan edustajantoimen päättymisestä.

Esimerkkejä hakuajoista ja alkamisesta

Sopeutumisrahahakemuksen yhteydessä ilmoitetaan mahdolliset ansio- ja pääomatulotiedot. Sopeutumisrahan aikaisten tulojen muutoksista sekä sopeutumisrahan maksamisen keskeyttämisestä ja maksuunpanosta ilmoitetaan Kevalle kirjallisesti. Keskeytys ja sen jälkeinen maksuunpano alkavat aina kuukauden alusta, lähtökohtaisesti ilmoituskuukautta seuraavan kuukauden alusta.

Keskeytysaika lasketaan sopeutumisrahan myöntöaikaan. Sopeutumisrahan maksukeskeytysten tai maksuunpanojen määrää ei ole rajoitettu.

Jos sopeutumisraha on 65 vuoden iässä maksussa, annetaan edustajan vanhuuseläkkeestä päätös automaattisesti.

12.2 Maksaminen ja verotus

Eläke ja sopeutumisraha ovat verotettavia tuloja, joita varten tarvitaan omat verokortit. Ennakonpidätysprosentin laskemiseksi verottaja tarvitsee päätöksen ja selvitykset maksussa olevista muista eläkkeistä ja tuloista, sekä niistä

toimitetuista ennakonpidätyksistä. Verottajan toimitettua verokortin Kevaan mahdollisesti liikaa pidätetty vero palautetaan.

Eläke ja sopeutumisraha maksetaan kuukausittain valtion eläkkeiden maksupäivänä kuun 20. päivänä.

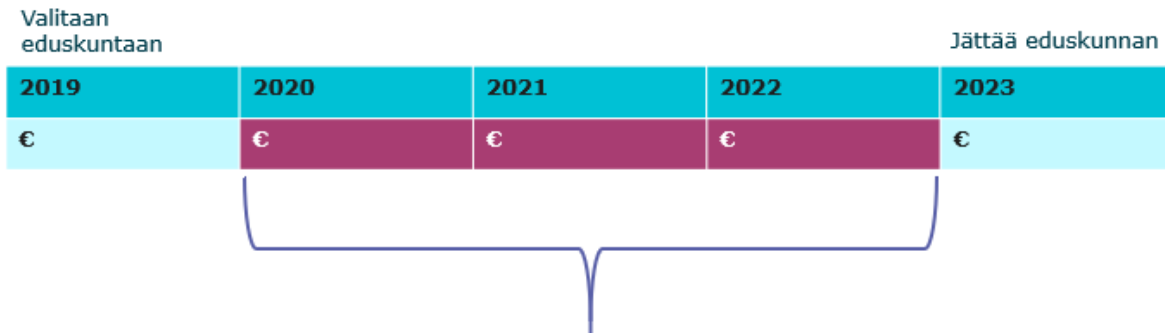
12.3 Muutoksenhaku

Päätökseen voi hakea muutosta 30 päivän kuluessa päätöksen saamisesta. Kirjallinen valitus osoitetaan työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnalle, mutta toimitetaan Kevaan. Jos Keva ei oikaise päätöstä valituksen edellyttämällä tavolla, toimitetaan valitus työeläkeasioiden muutoksenhakulautakunnan käsiteltäväksi.

Esimerkit

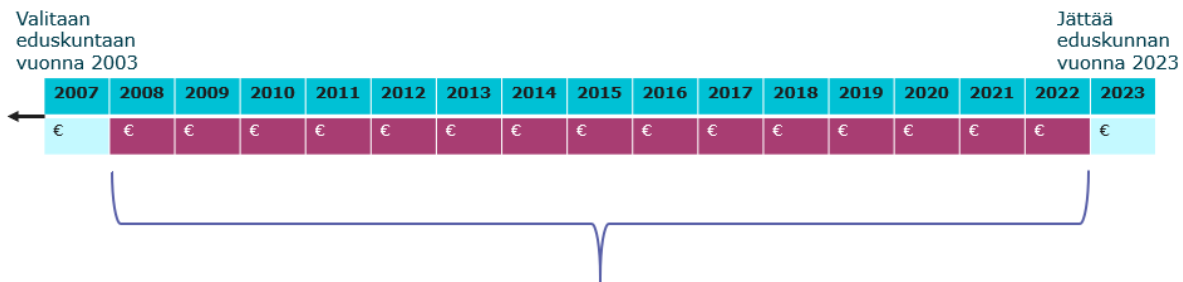
Alla on esimerkkejä edustajaeläkkeiden ja sopeutumisrahojen määräytymisestä ja laskemisesta. Kaikki esimerkit ovat keksittyjä. Esimerkkien euromäärissä ei ole huomioitu elinaikakertoimen aiheuttamaa vähennystä.

Esimerkki 1: Eläkkeen perusteena oleva palkkio: yhden kauden edustaja

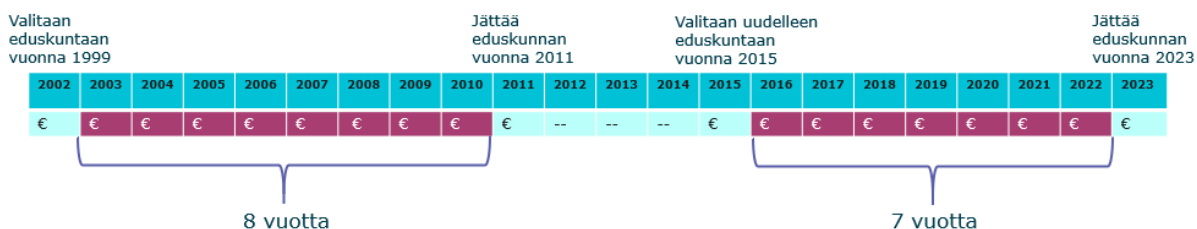
Eläkkeen perusteena oleva palkkio: Vuosien 2020–2022 ansioista vähennetään työntekijän työeläkemaksua vastaava määrä, ansiot korotetaan laskentavuoden (2023) tasoon ja niistä lasketaan keskipalkkausiansio.

Esimerkki 2: Eläkkeen perusteena oleva palkkio: edustaja-aikaa yli 15 vuotta

Eläkkeen perusteena oleva palkkio: Vuosien 2008–2022, 15 täyttä edustaja-ansiovuotta, ansioista vähennetään työntekijän työeläkemaksua vastaava määrä, ansiot korotetaan laskentavuoden (2023) tasoon ja niistä lasketaan keskipalkkausiansio.

Esimerkki 3: Eläkkeen perusteena oleva palkkio: edustaja-ajassa katko 2001 jälkeen

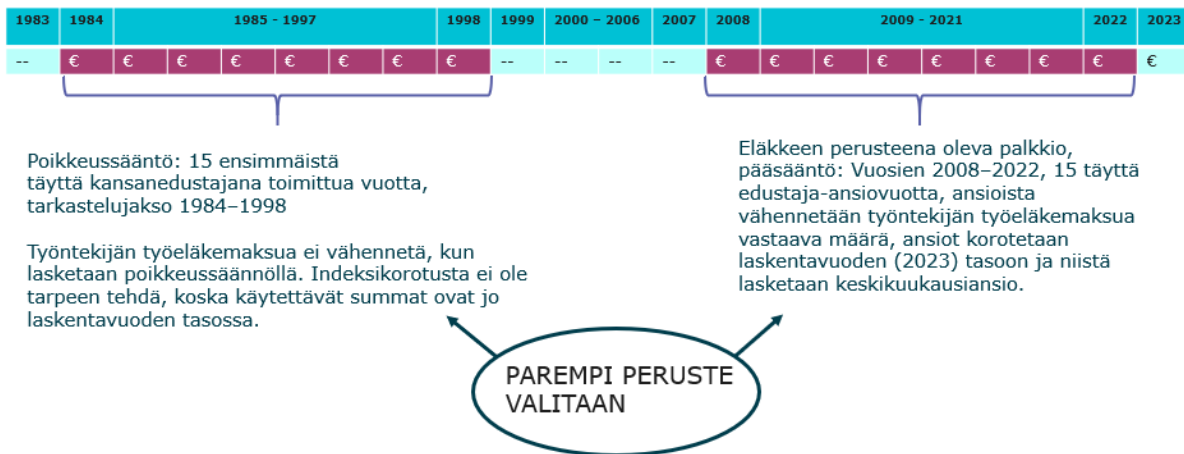

Eläkkeen perusteena oleva palkkio: Vuosien 2003–2010 + 2016–2022 ansioista, yhteensä 15 täyttä edustaja-ansiovuotta, ansioista vähennetään työntekijän työeläkemaksua vastaava määrä, ansiot korotetaan laskentavuoden (2023) tasoon ja niistä lasketaan keskipalkkausiansio.

Esimerkki 4: Eläkkeen perusteena oleva palkkio: poikkeussäännön soveltaminen, edustajaura vuosina 1983–2023

Kuvan esimerkissä edustajauran alun 15 vuoden tarkastelujakson ajalta eläkejärjestelmän rekisterissä ei ole olemassa palkkiotietoja. Palkkiotiedot on rekisteröity vasta vuodesta 2001 alkaen.

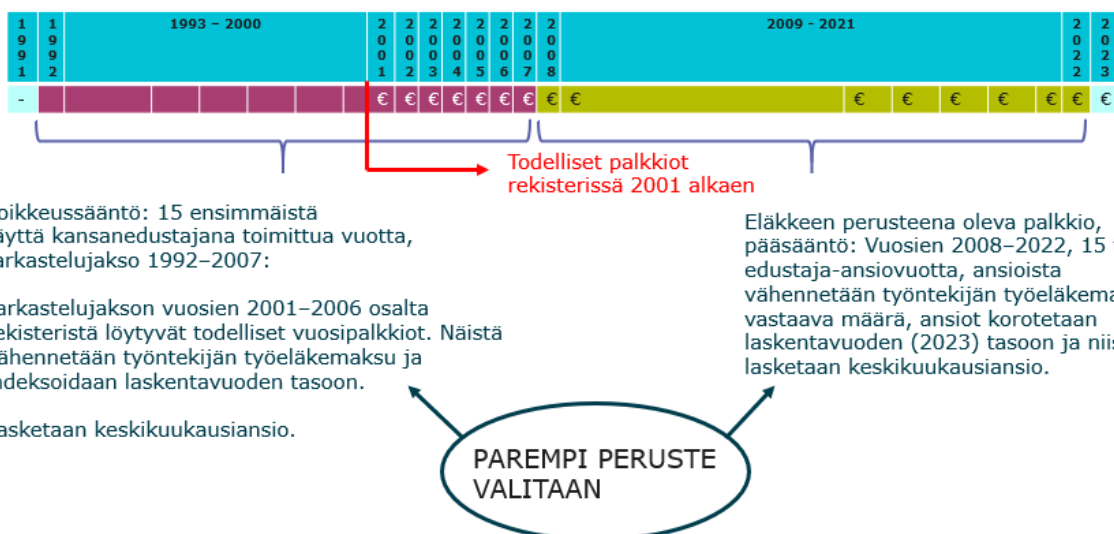
Vuosiansio lasketaan käyttäen eläketapahtuman (esimerkissä kevät 2023) voimassa olevaa edustajapalkkiota. Mahdollisille ministeriajoille huomioidaan eläketapahtuman hetkellä voimassa oleva ministeripalkkio. Näistä rakennetaan kullekin vuodelle vuosiansio eläkkeen hakijan työhistorian mukaisesti ja lasketaan keskipalkkausiansio.

Esimerkki 5: Eläkkeen perusteena oleva palkkio: poikkeussäännön soveltaminen, edustajaura vuosina 1991–2023

Kuvan esimerkissä tarkastelujakson ajalta eläkejärjestelmän rekisterissä ei ole olemassa palkkiotietoja ennen vuotta 2001.

Vuosiansio vuosilta 1992–2000 lasketaan käyttäen eläketapahtuman (esimerkissä vuosi 2023) voimassa olevaa edustajapalkkiota. Mahdollisille ministeriajoille huomioidaan eläketapahtuman hetkellä voimassa oleva ministeripalkkio. Näistä rakennetaan kullekin vuodelle vuosiansio eläkkeen hakijan työhistorian mukaisesti.

Esimerkki 6: Yhteensovitus: kaksi edustajakautta ja pieni työeläke

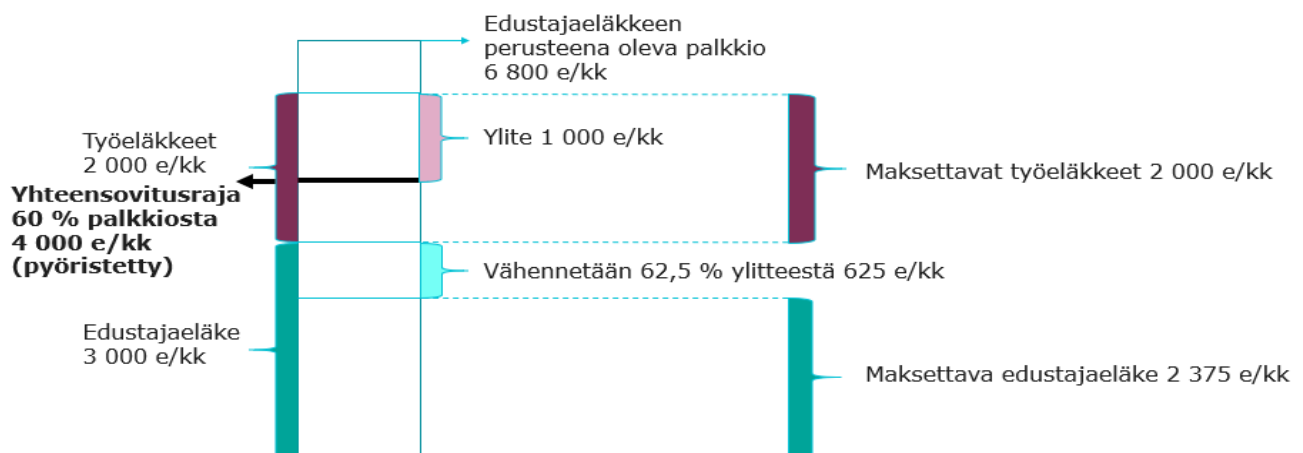
Eläkkeet yhteensä 3 000 e/kk

Esimerkki 7: Yhteensovitus: kaksi edustajakautta, suuri työeläke ja suojaosan soveltaminen

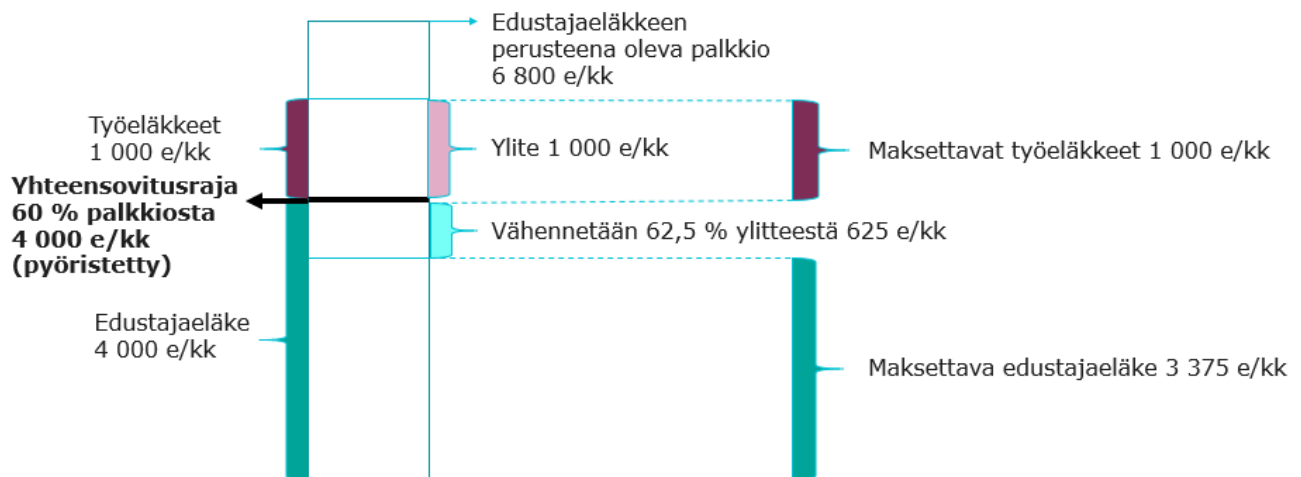
Eläkkeet yhteensä 5 000 e/kk

Esimerkki 8: Yhteensovitus: kolme edustajakautta

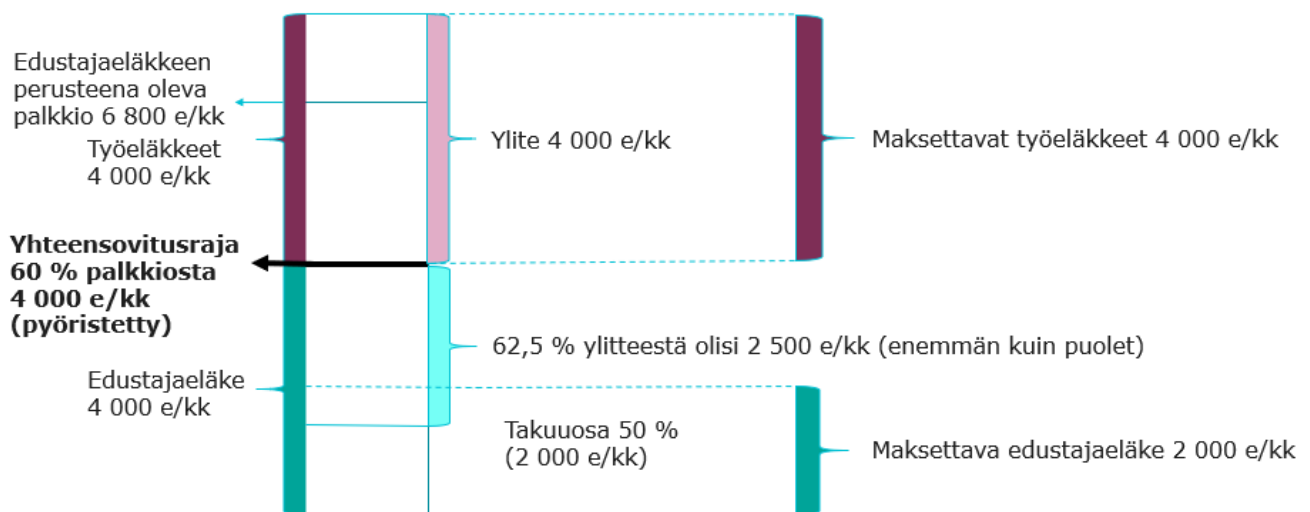
Eläkkeet yhteensä 4 375 e/kk

Esimerkki 9: Yhteensovitus: neljä edustajakautta ja pieni työeläke

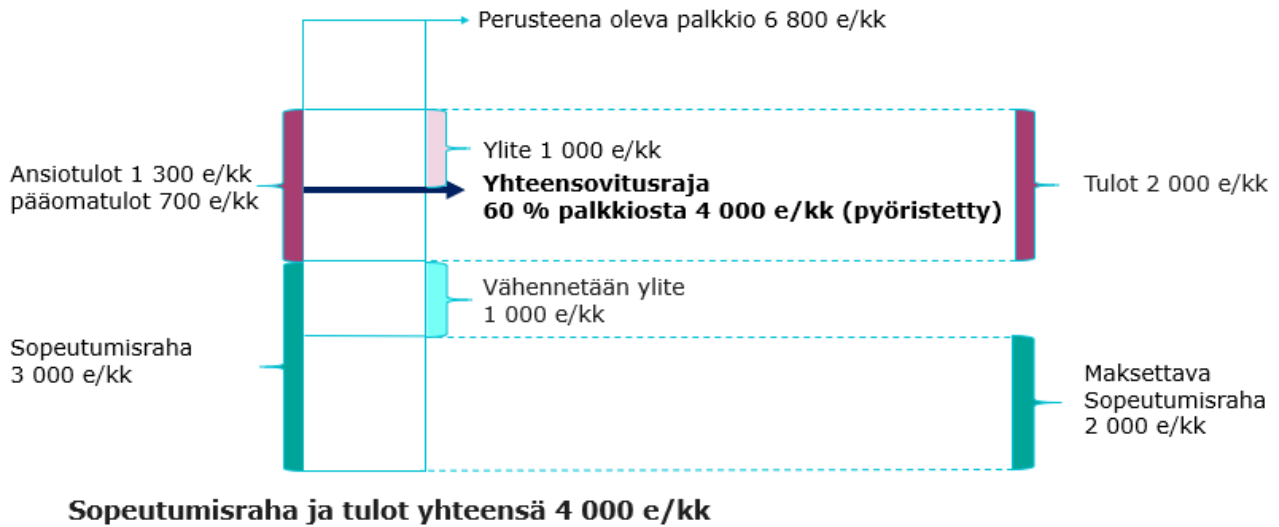
Eläkkeet yhteensä 4 375 e/kk

Esimerkki 10: Yhteensovitus: neljä edustajakautta, suuri työeläke ja suojaosuuden soveltaminen

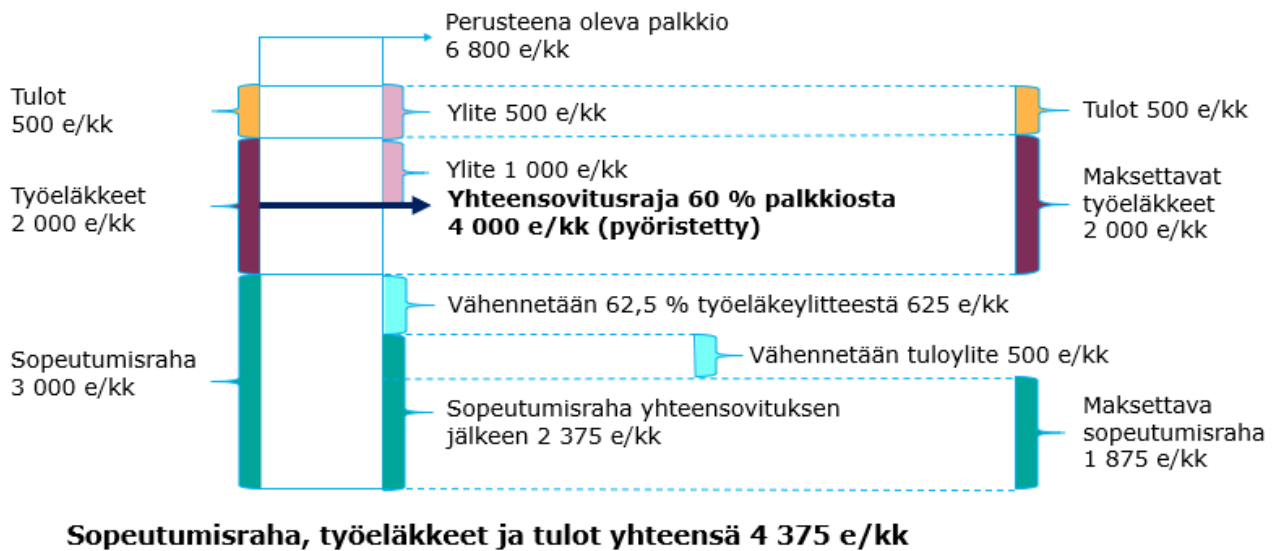

Eläkkeet yhteensä 5 000 e/kk

Esimerkki 11: Tulovähennys sopeutumisrahassa: ansio- ja pääomatuloja

Esimerkki 12: Yhteensovitus ja tulovähennys sopeutumisrahassa

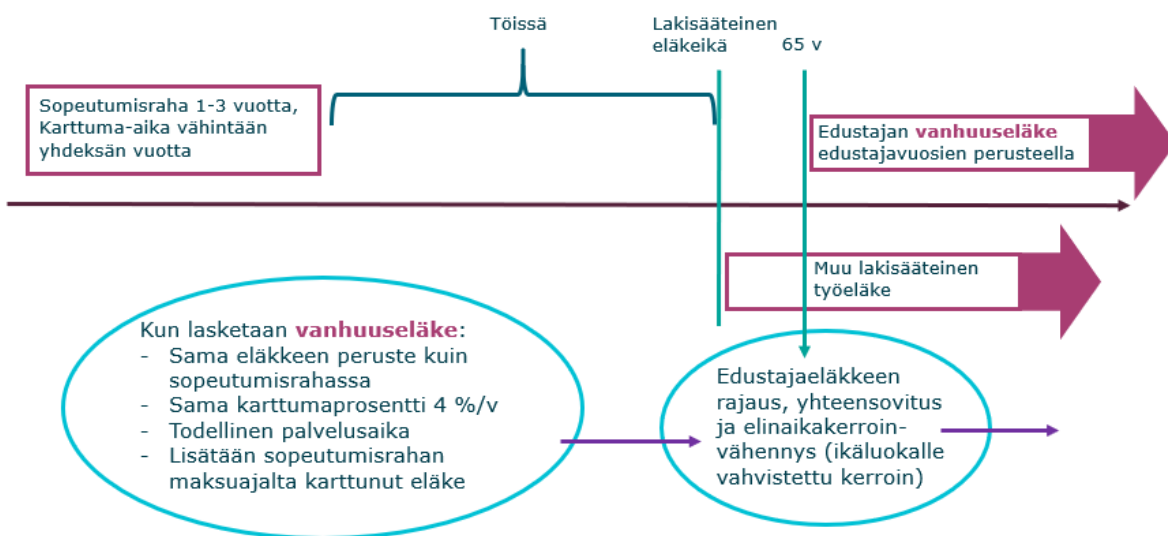

Esimerkki 13: Edustajaeläke sopeutumisrahan jälkeen: edustajauran jälkeen muissa töissä

Kuvassa esitetään tilanne, missä entinen kansanedustaja on sopeutumisrahakauden jälkeen työllistynyt muualle ja eläkeikään on vielä aikaa.

Edustajan vanhuuseläke lasketaan edustajavuosien perusteella 65 vuoden iässä. Eläkkeen peruste ja karttuma on sama kuin aiemmin maksussa olleessa sopeutumisrahassa. Jos edustaja-aikaa on todellisuudessa alle 9 vuotta, vanhuuseläkkeen karttuma-aika on lyhyempi kuin sopeutumisrahassa, ts. eläke on pienempi. Myös elinaikakerroimen vähennys voi muuttua, jos sopeutumisrahassa on käytetty myöntövuoden kerrointa. Vanhuuseläkkeessä käytetään aina ikäluokalle 62 vuoden iässä vahvistettua kerrointa, samalla tavalla kuin lakisääteisissä eläkkeissäkin. Sopeutumisrahakaudelta karttunut eläke lisätään karttuneeseen edustajan vanhuuseläkkeeseen.

Maksussa olevat muut työeläkkeet yhteensovitetaan myönnettävään kansanedustajan eläkkeeseen. Muiden työeläkkeiden määrä ei muutu.

Esimerkki 14: Edustajaeläke sopeutumisrahan jälkeen: sopeutumisraha 65 vuoden ikään ja vanhuuseläke, työeläkkeet yhteensovitetaan, kun ne tulevat maksuun

Kuvassa esitetään tilanne, jossa sopeutumisrahaa maksetaan kansanedustajan eläkeikään saakka.

Jos sopeutumisrahan saaja on täyttänyt 59 vuotta ennen sopeutumisrahakauden päättymistä, hänelle maksetaan sopeutumisrahaa 65 vuoden ikään saakka. Sopeutumisrahan saajalla voi olla muita työeläkkeitä, jotka hän hakee maksuun ennen edustajaeläkkeen 65 vuoden vanhuuseläkeikää. Muut työeläkkeet yhteensovitetaan sopeutumisrahaan siitä alkaen, kun ne myönnetään. Tämä voi pienentää sopeutumisrahaa. Yhteensovitus ei vaikuta muihin työeläkkeisiin.

Tässäkin tapauksessa edustajalle lasketaan vanhuuseläke uudestaan, kun hän täyttää 65 vuotta ja sopeutumisrahan maksaminen päättyy. Kuten edellisen kuvan tilanteessa, elinaikakerroin saattaa vähentää vanhuuseläkkeestä enemmän kuin sopeutumisrahasta. Sopeutumisrahakaudelta karttunut eläke lisätään karttuneeseen edustajan vanhuuseläkkeeseen.

Maksussa olevat muut työeläkkeet yhteensovitetaan myönnettävään kansanedustajan vanhuuseläkkeeseen. Muiden työeläkkeiden määrä ei muutu.

